

Waar ter wereld spreken mensen Nederlands?

- 1 EEN TAAL VAN DE WERELD
Het Nederlands in feiten en cijfers — 12

Krijgt het Nederlands een kans in Europa?

- 2 ARDENSE SALAMI OF EUROPESE EENHEIDSWORST
Over het Nederlands in de Europese Unie — 22

Waarom heet het Nederlands in Vlaanderen niet gewoon 'Vlaams'?

- 3 SPREEKT MEN HIER NEDERLANDS, VLAAMS OF HOLLANDS?
*Over de Babylonische naamsverwarring in
het Nederlandse taalgebied — 26*

Waar moet en waar mag je Nederlands spreken in Vlaanderen?

- 4 WELKOM IN DE JUNGLE / BIENVENUE DANS LA JUNGLE /
WILLKOMMEN IM DSCHUNGEL / WELCOME TO THE JUNGLE
Over de taalwetgeving in België — 30

Waarom vind je Nederlandse plaatsnamen in Frankrijk?

- 5 DWARS DOOR BELGIË
Over de Frans-Nederlandse taalgrens — 34

Waarom versta je Frans makkelijker dan Fins?

- 6 WAAROM FINS CHINEES IS VOOR NEDERLANDSTALIGEN
(EN FRANS NIET)
Over de verste voorouders van het Nederlands — 38

Hoe spraken onze voorvadersen?

- 7 ZO D'OUDEN ZONGEN, ZO PIEPEN DE JONGEN
Hoe Oudnederlands Nieuwnederlands werd — 44

Hoeveel klanken kent het Nederlands?

- 8 WAAROM JE BIJ DE DOKTER 'AAAA' ZEGT EN NIET 'OOOO'
Over de Nederlandse spraakklanken — 48

Wat zegt je uitspraak van de 'r' over jou?

- 9 DE RRRRRRRRRRAVISSANTE 'R'
Over de variatie in de uitspraak van de 'r' — 52

Waarom versta je zo gemakkelijk Afrikaans?

- 10 AFRIKAANS EN NEDERLANDS: SOOS TWEE DRUPPELS WATER
Over het Afrikaans — 56

Hoeveel woorden telt het Nederlands?

- 11 WOORDEN, WOORDEN, WOORDEN
Over de samenstelling van de Nederlandse woordenschat — 60

Waarom leent het Nederlands woorden uit andere talen?

- 12 **WAAROM HET NEDERLANDS VREEMDGAAT (EN MET WIE)**
Over leenwoorden en andere ontleningen — 64

Hoe burgeren vreemde woorden in in het Nederlands?

- 13 **VREEMDELINGEN, WEEST WELKOM!**
*Over de inburgering van leenwoorden,
over barbarismen en purismen — 68*

Hoe veranderen woorden van betekenis?

- 14 **WAAROM EEN MAN VROEGER GRAAG TROUWDE
MET EEN ONNOZEL WIJF**
Over betekenisverandering — 72

Hoe fiets je om een taboe heen?

- 15 **NAMEN VOOR HET ONNOEMBARE**
Over taboes en eufemismen — 76

Waarom ontstaan nieuwe woorden?

- 16 **IETS NIEUWS ONDER DE ZON**
Over neologismen of nieuwe woorden — 80

Welke overlevingskansen hebben nieuwe woorden?

- 17 **IS EEN HELIKOPTERMOEDER EEN EENDAGSVLIEG?**
Over de houdbaarheidsdatum van nieuwe woorden — 84

Van welke woorden kennen we de uitvinders?

- 18 **DE HELAASHEID VAN HET EPIBREREN**
Tien gemunte woorden en hun bedenkers — 87

Waarom sterven woorden uit?

- 19 **EN OP EEN DAG BEN JE WEG NATUURLIJK**
Over retrologismen of verdwijnwoorden — 90

Waar komen onze woorden vandaan?

- 20 **GRAVEN NAAR DE OORSPRONG**
Hoe etymologen de wortels van woorden blootleggen — 92

Hoe kunnen misverstanden tot nieuwe woorden leiden?

- 21 **WAT EEN NACHTMERRIE EN EEN PAARD GEMEEN HEBBEN**
Over volksetymologie — 96

Hoe komen we aan onze familienamen?

22 HOE ONZE JAN 'JAN JANSSENS' WERD

Over familienamen ⁽¹⁾ — 100

Wat betekent je familienaam?

23 WHAT'S IN A NAME? (MINDER ÉN MEER DAN JE DENKT)

Over familienamen ⁽²⁾ — 104

Mag je je kind noemen hoe je wilt?

24 WAAROM DE FAMILIE POT HAAR DOCHTER

NIET BLOEM NOEMEN MAG

Over voornamen — 106

Met welk Nederlands benoem je het dierenrijk?

25 BEESTIGE WOORDENSCHAT

Over Nederlands in het dierenrijk — 110

Hoe kregen en krijgen vondelingen hun naam?

26 MYNHEER, ZYT ZOO GOED VAN DEES KIND

TE DOOPEN: ROSALIE

Over vondelingennamen — 114

Wat vertellen plaatsnamen over onze geschiedenis?

27 DOEN SCHELLEBELLE EN BELLEGEM

EEN BELLETJE RINKELEN?

Over toponiemen of plaatsnamen — 118

Wat betekenen bekende plaatsnamen uit Vlaanderen?

28 WAT 'HANDWERPEN' MET 'ANTWERPEN'

TE MAKEN HEEFT. (NIETS!)

Zes belangrijke plaatsnamen verklaard — 120

Welke personen lieten hun sporen na in onze woordenschat?

29 BEGIN EEN TWEEDE LEVEN ALS WOORD

Over woorden die van een persoonsnaam zijn afgeleid — 122

Welke plaatsen lieten hun sporen na in onze woordenschat?

- 30 IN BIKINI NAAR BIKINI
Over woorden die van een aardrijkskundige
naam zijn afgeleid — 126

Wat is het verschil tussen een standaardtaal en een dialect?

- 31 ZIJN DIALECTEN MINDERWAARDIG?
Wat dialecten wél en niet zijn — 128

Hoe herken je waar dialectsprekers vandaan komen?

- 32 HOE VLAMINGEN PRATEN IN HUN NATUURLIJKE BIOTOOP
Over de dialectgebieden in Vlaanderen — 131

Heeft je dialect nog een toekomst?

- 33 ZIJN DIALECTEN OP STERVEN NA DOOD?
Over de toekomst van dialecten in Vlaanderen — 138

Hoe bescherm je je dialect voor de toekomst?

- 34 HOE WORD IK AMATEUR-DIALECTOLOOG?
Hoe je dialecten bewaart voor de toekomst — 142

Wat vertellen dialectwoorden voor 'schommel' over onze taalgeschiedenis?

- 35 HEEN EN WEER OP DE BIJS, OP EN NEER OP DE WIP
Over de woordenrijkdom in de traditionele dialecten ⁽¹⁾ — 146

Wat verklappen dialectwoorden voor 'vlinder' over onze taalgeschiedenis?

- 36 WAT SCHOENLAPPERS EN KAPELLETJES
MIT ELKAAR GEMEEN HEBBEN
Over de woordenrijkdom in de traditionele dialecten ⁽²⁾ — 150

Hoe en waarom is het Standaardnederlands ontstaan?

- 37 NEDERLANDS ZOALS HET HOORT
Over het ontstaan van de standaardtaal — 154

Spreek jij Standaardnederlands, tussentaal of dialect?

- 38 NOG EEN KOP KOFFIE, EEN TAS KOFFIE OF EEN ZJATTE KAFFE?
Over taalvariatie in Vlaanderen — 158

Bedreigt tussentaal het Standaardnederlands?

- 39 HET VERHAAL VAN EEN VERGUISDE TAAL
Over tussentaal in Vlaanderen — 162

Waarom verstaan Nederlanders je soms niet?

- 40 HET IS SLIMMERIK, DOMMERIK / HET IS SLIMMERD, DOMMERD
Belgisch-Nederlands versus Nederlands-Nederlands — 166

Hoe komen taaladviezen tot stand?

- 41 WIE IS DE BAAS VAN HET NEDERLANDS?
Over wat standaardtaal is (en hoe dat wordt bepaald) — 172

Praten mannen en ouderen anders dan vrouwen en jongeren?

- 42 WAT JE NEDERLANDS OVER JOU VERKLAPT
Over taalvariatie en identiteit — 176

Welke taalontwikkeling maken kinderen door?

- 43 NEDERLANDS LEREN BEGINT IN DE BUIK
Hoe kinderen hun moedertaal verwerven — 180

Introduceren nieuwkomers nieuwe Nederlanders?

- 44 IK ZAG TURKEN AAN DE SCHELDE /
MAROKKANEN IN DE STAD VAN GENT
Het Nederlands van mensen met een migratieachtergrond — 184

Is het Nederlands een moeilijke taal om te leren?

- 45 WAAROM LEREN NEDERLANDS IS NIET MAKKELIJK
Over struikelblokken in het Nederlands — 188

Hoe doorprik je het taalgebruik van politici?

- 46 POLITIEK IS OORLOG ZONDER BLOEDVERGIETEN
Hoe politici het Nederlands voor hun kar spannen — 192

Hoe breng je je boodschap in helder Nederlands over?

- 47 MET DIT SCHRIJVEN WENSEN WIJ U
IN KENNIS TE STELLEN
Tips voor duidelijker Nederlands — 196

Wat is 'jargon'?

- 48 WAAROM WIELRENNERS NOOIT DE DEUR MOGEN DICHTDOEN
(EN GRAAG IN EEN ZETEL ZITTEN)
Over pelotonjargon — 200

Mag je schrijven zoals je wilt?

- 49 WAAROM WE NIET (HELEMAAL) SCHRIJVEN
ZOALS WE SPREKEN
Over de Nederlandse spelregels — 204

Hoe werden woorden gespeld toen er nog geen officiële spelling was?

- 50 ENDE DAT HEBREEUSCHE NAMEN
IC EN CONDSE GESPELDEN NOCH VERSAMEN
WANT IC DIE TAEI NIET EN VERSTONT
Over de spellingchaos in de middeleeuwen — 208

Hoe is de officiële spelling ontstaan?

- 51 SCHRIJF NIET ZÓÓ, MAAR ZÓ
De geschiedenis van de officiële Nederlandse spellingregeling — 212

Waarom maak je dt-fouten en waarom ergeren anderen zich daaraan?

- 52 ALS U DIT LEEST, WORD U BOOS!
Waarom we soms vergeten dat ik nooit 't' drink — 216

Wat zijn de meest voorkomende spellingfouten?

- 53 HOE BOLLEBOZEN LELLEBELLEN SPELLEN
Over de tussen-n (en andere lastige spellingkwesties) — 219

Vormen andere talen een bedreiging voor het Nederlands?

- 54 STAAT HET NEDERLANDS STEVIG IN DE SCHOENEN?
Over de toekomst van het Nederlands — 222

Wat waren scharniermomenten in de geschiedenis van het Nederlands?

- 55 VAN NEDERLANDS 'IN DE MARGE' TOT NEDERLANDS 2.0
Tien mijlpalen voor het Nederlands — 227

Wie waren belangrijke figuren voor de geschiedenis van het Nederlands?

- 56 ZIJ BRAKEN EEN LANS VOOR HET NEDERLANDS
Tien iconen voor het Nederlands — 230

Hoe klinkt het Woord Gods in het Nederlands van vroeger en nu?

- 57 HET WOORD GODS IN VEELSOORTIG NEDERLANDS
Over Nederlandstalige Bijbelvertalingen — 234

Welke organisaties dragen zorg voor het Nederlands?

- 58 DE BESCHERMENGELEN VAN DE NEDERLANDSE TAAL
Organisaties die liefhebbers van het Nederlands willen kennen — 238

Welke websites verrijken je liefde voor het Nederlands?

- 59 HET NEDERLANDS DIGI-TAAL
Websites die liefhebbers van het Nederlands willen kennen — 244

Welke woordenboeken bestaan er voor het Nederlands?

- 60 IK ZOEK, IK ZOEK... EEN GOED WOORDENBOEK
Voor elk probleem het juiste woordenboek — 249

UITSMIJTER — 254

Boeken en artikels — 258

Websites — 266

Index — 268

Namenregister — 271

Dank je wel — 272